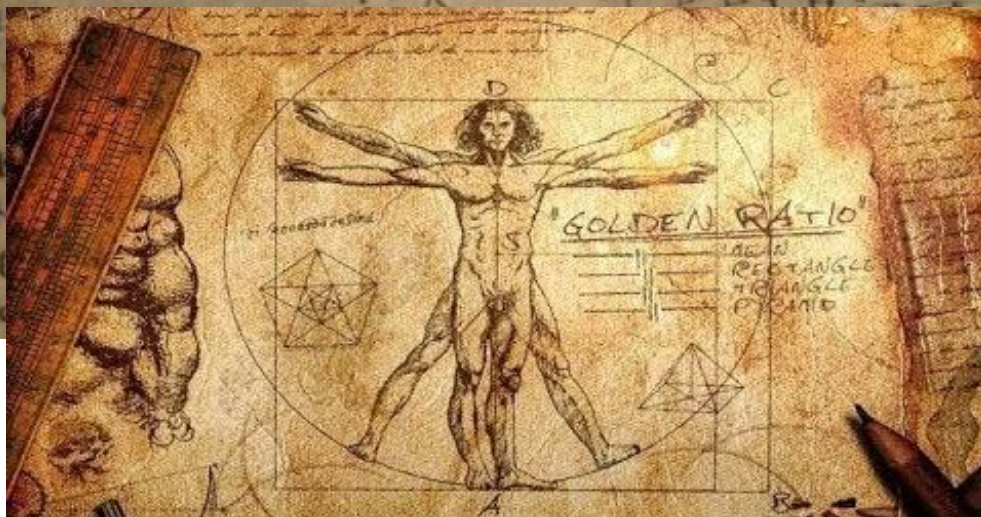

H/P

**KATALOG MATURSKOG ISPITA U
GIMNAZIJI, TEHNIČKOJ I
UMJETNIČKOJ SREDNJOJ ŠKOLI**

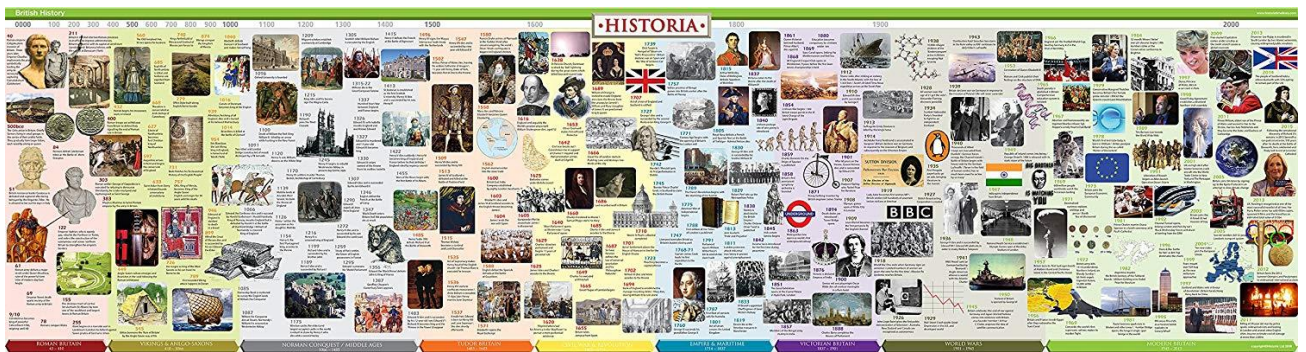
Historija/ Povijest

Tuzla, 2019. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. CILJEVI	3
3. TEMATSKO OBLASTI IZ HISTORIJE ZA Maturu u gimnazijama	4
4. ISHODI UČENJA PO NIVOIMA:	4
5. STRUKTURA ISPITA	7
6. TEHNIČKI DIO ISPITA	7
6.1. Trajanje ispita	7
6.2. Vrste zadataka i bodovanje	7
7. OPIS BODOVANJA	7
8. PRIMJERI ZADATAKA S DETALJNIM POJAŠNENJEM	8
9. PRIPREMA ZA ISPIT	14
9.1. Savjeti nastavnicima	14
9.2. Savjeti učenicima	14

1. UVOD

Maturski/završni ispit u srednjim školama TK (gimnazije, tehničke, umjetničke, vjerske i stručne škole) proizilazi iz obaveze regulisane u članu 89. Zakona o srednjem obrazovanju i odgoju ("Službene novine TK" broj 17/2011). Metodologija planiranja, organizacije i implementacije maturalnog/završnog ispita je detaljnije definisana u Pravilniku o polaganju maturalnog ispita u gimnaziji, tehničkoj i umjetničkoj srednjoj školi na području tuzlanskog kantona ("Službene novine TK" broj /19).

Ispitni katalog za eksternu mature iz historije u srednjim školama TK je dokument kojim se поближе opisuje što će se i kako ispitivati na eksternom dijelu maturalnog/završnog ispita iz ovog predmeta. Sadrži sve potrebne informacije i detaljna pojašnjenja o obliku i sadržaju ispita. Njime se jasno određuje što se od učenika očekuje na ispitu iz historije u okviru integralnog testa i na ispitu na višem nivou.

Ispit iz Historije se temelji na zajedničkim nastavnim sadržajima koje su svi učenici srednjih škola izučavali tokom svog srednjoškolskog obrazovanja. Svi sadržaji na ispitu iz historije su grupisani u 4 područja sa očekivanim obrazovnim ishodima, definisanih na tri nivoa zahtjeva.

Predmetni ispitni katalog iz historije sadrži slijedeća poglavlja:

1. Tematske oblasti ispitivanja
2. Obrazovni ishodi
3. Struktura ispita
4. Tehnički opis ispita
5. Opis bodovanja
6. Primjeri zadataka s dizajnom testa iz historije i detaljnim pojašnjenjem ocjenjivanja
7. Priprema za ispit.

Nakon uvoda i ciljeva ispitivanja, katalog sadrži tematske oblasti iz Historije, kao i ishode učenja po nivoima. Zatim je pojašnjena struktura i oblik ispita, vrste zadataka te način provedbe i vrednovanja pojedinih zadataka i ispitnih cjelina. U posljednjem poglavlju dati su savjeti učenicima koji će im pomoći u pripremi ispita.

2. CILJEVI

Ciljevi/ mature, prema Pravilniku o polaganju maturalnog/završnog ispita su:

- a) provjera dostignutog nivoa ishoda učenja u skladu sa nastavnim planom i programom gimnazija, srednjih tehničkih i umjetničkih škola;
- b) stvaranje pretpostavki za nastavak obrazovanja (član 2).

Ovim ispitom se želi provjeriti kolika su znanja učenici usvojili i koliko su upoznati sa historijskim fenomenima u razvoju ljudskog društva u svjetskim, evropskim i bosanskohercegovačkim okvirima i spoznali tok i razvojni put kojim je ljudsko društvo prošlo kroz različite historijske epohe.

Učenici trebaju da:

- Pokažu znanje i razumijevanje iz izabranih historijskih tema
- Poznaju historijske pojmove i glavne fenomene u razvoju čovječanstva
- Da su stekli pravilnu predstavu o razvoju čovječanstva u različitim historijskim epohama i o njegovim glavnim obilježima
- Sticanje predstave o Bosni i Hercegovini kao integralnom dijelu evropske i svjetske zajednice
- Usvojena znanja primjene u društvu i ostvaren humanistički, patriotski, moralni i estetski doprinos
- Povezuju historijsko znanje sa znanjem iz drugih društvenih i humanističkih nauka
- Formiranje historijske svijesti i historijskog mišljenja koji vodi ravnopravnosti ljudi, demokraciji, vjerskim slobodama i slobodama svjetonazora

3. TEMATSKE OBLASTI IZ HISTORIJE ZA Maturu u gimnazijama

Područja	Tematske oblasti
I - Područje	Historija Bosne i Hercegovine (srednji vijek, novi vijek i savremeno doba)
II - Područje	Opća historija srednjeg vijeka
III - Područje	Opća historija novog vijeka
IV - Područje	Opća historija savremenog doba

4. ISHODI UČENJA PO NIVOIMA:

OBLASTI	ISHODI UČENJA PO NIVOIMA		
	NIZI	SREDNJI	VIŠI
Historija Bosne i Hercegovine (srednji vijek, novi vijek i savremeno doba)	- Prikuplja podatke iz određenih historijskih izvora kako bi ispitao prošlost - Organizira historijske podatke hronološki i tematski - Opisuje ključna obilježja materijalnih ostataka iz prošlosti - Povezuje uzrok ili posljedicu sa određenim događajem - Razlikuje prednosti i nedostatke raznih historijskih izvora - Razlikuje važne podatke od nevažnih, te ključne od sporednih podataka u historijskim pripovjestima - Objašnjava glavne političke, privredne i kulturne tokove razvoja BiH - Razumije historijski značaj Referenduma za nezavisnost R BiH, te međunarodnog priznanja R BiH	- Analizira podatke iz određenih historijskih izvora - Odgovara na pitanja koristeći podatke iz određenih historijskih izvora - Označava historijske događaje na lenti vremena upisujući ključne odrednice - Razvrstava ponuđene historijske podatke u određenu tabelu - Popunjava upražnjena polja u tabeli traženim podacima (godina, ličnost, događaj) - Povezuje historijske ličnosti sa određenim događajima - Istražuje uzroke i posljedice određenog događaja - Upoređuje sadašnjost s prošlošću procjenjujući posljedice	- Donosi zaključke o prošlosti na osnovu podataka iz analiziranih historijskih izvora - Daje kritički osvrt o podacima iz određenih historijskih izvora ili didaktičkih resursa - Daje kritički osvrt o posljedicama historijskih događaja na razvoj društva i privrede - Procjenjuje različite historijske izvore i daje kritički osvrt - Tumači prošlost na osnovu historijskih izvora - Izrađuje lentu vremena unoseći zadane podatke (godine, događaje, pojmove i slično)

Opća historija srednjeg vijeka

- Prikuplja podatke iz određenih historijskih izvora
- Hronološki reda ponuđene događaje
- Služi se podacima iz hronoloških ili sinhronističkih tablica
- Potkrepljuje dokazima historijske promjene i uticaj na razvoj društva
- Povezuje uzrok ili posljedicu sa određenim događajem
- Razlikuje prednosti i nedostatke raznih historijskih izvora
- Razlikuje važne podatke od nevažnih, te ključne od sporednih podataka u historijskim pripovjestima
- Objašnjava glavne pravce razvoja, procese i probleme iz prošlosti smještajući ljude i događaje u vremenski i prostorni okvir
- Određuje kojem historijskom razdoblju i prostoru pripadaju različiti ponuđeni historijski događaji
- Objašnjava obilježja srednjeg vijeka (društvene, privredne, kulturne, religijske i političke prilike)
- Razumije kako je tekao naučni, tehnički i kulturni razvoj.

- Analizira podatke iz određenih historijskih izvora
- Odgovara na pitanja koristeći podatke iz određenih historijskih izvora
- Označava historijske događaje na lenti vremena upisujući ključne odrednice
- Razvrstava ponuđene historijske podatke u određenu tabelu
- Popunjava upražnjena polja u tabeli traženim podacima (godina, ličnost, događaj)
- Povezuje historijske ličnosti sa određenim događajima
- Ispituje ulogu pojedinaca i skupina u društvenim, kulturnim i religijskim događajima
- Istražuje uzroke i posljedice određenog događaja
- Koristi se različitim načinima prikazivanja historijskog vremena i hronologije
- Upoređuje pojedine oblike društva u srednjem i novom vijeku
- Istražuje na koji način dolazi do promjena u različitim historijskim razdobljima

- Donosi zaključke o prošlosti na osnovu podataka iz analiziranih historijskih izvora
- Daje kritički osvrt o podacima iz određenih historijskih izvora ili didaktičkih resursa
- Analizira historijske događaje i ličnosti upoređujući ih u istome ili različitim historijskim razdobljima
- Ukazuje na ključna obilježja određenih historijskih razdoblja
- Analizira obilježja društva kroz različita historijska razdoblja i međusobno ih upoređuje
- Daje kritički osvrt o posljedicama historijskih događaja na razvoj društva i privrede
- Izrađuje lentu vremena unoseći zadane podatke (godine, događaje, pojmove i slično)
- Utvrđuje ključne prekretnice u svjetskoj historiji i određuje uzroke koji su doveli do promjena

Opća historija novog vijeka	- Prikuplja podatke iz određenih historijskih izvora - Organizira historijske podatke hronološki i tematski - Služi se podacima iz hronoloških ili sinhronističkih tablica - Potkrepljuje dokazima historijske promjene i uticaj na razvoj društva - Povezuje uzrok ili posljedicu sa određenim događajem - Popunjava upražnjena polja u tabeli traženim podacima (godina, ličnost, događaj) - Određuje kojem historijskom razdoblju i prostoru pripadaju različiti ponuđeni historijski događaji - Objašnjava obilježja novog vijeka (društvene, privredne, kulturne, religijske i političke prilike) - Razumije i može da objasni uzroke, tok i posljedice velikih revolucija koje su obilježile početak stvaranja građanskog društva u Evropi i svijetu - Razumije značaj naučnog, tehničkog i kulturnog napretka	- Analizira podatke iz određenih historijskih izvora - Odgovara na pitanja koristeći podatke iz određenih historijskih izvora - Označava historijske događaje na lenti vremena upisujući ključne odrednice - Razvrstava ponuđene historijske podatke u određenu tabelu - Popunjava upražnjena polja u tabeli traženim podacima (godina, ličnost, događaj) - Povezuje historijske ličnosti sa određenim događajima - Analizira prekretnice svjetske historije, te promjene i uticaj na razvoj društva - Istražuje uzroke i posljedice određenog događaja - Upoređuje pojedine oblike društva u srednjem i novom vijeku - Istražuje na koji način dolazi do promjena u različitim historijskim razdobljima	- Donosi zaključke o prošlosti na osnovu podataka iz analiziranih historijskih izvora - Daje kritički osvrt o podacima iz određenih historijskih izvora ili didaktičkih resursa - Analizira historijske događaje i ličnosti upoređujući ih u istome ili različitim historijskim razdobljima - Ukazuje na ključna obilježja određenih historijskih razdoblja - Analizira obilježja društva kroz različita historijska razdoblja i međusobno ih upoređuje - Daje kritički osvrt o posljedicama historijskih događaja na razvoj društva i privrede - Utvrđuje ključne prekretnice u svjetskoj historiji i određuje uzroke koji su doveli do promjena

Opća historija savremenog doba	- Prikuplja podatke iz određenih historijskih izvora - Hronološki reda ponuđene događaje - Služi se podacima iz hronoloških ili sinhronističkih tablica - Potkrepljuje dokazima historijske promjene i uticaj na razvoj društva - Povezuje uzrok ili posljedicu sa određenim događajem - Određuje kojem historijskom razdoblju i prostoru pripadaju različiti ponuđeni historijski događaji - Objašnjava obilježja savremenog doba (društvene, privredne, kulturne, religijske i političke prilike) - Razumije značaj naučnog, tehničkog i kulturnog napretka - Razumije uzroke i posljedice svjetske ekonomske krize - Razumije i može objasniti uzroke, tok i posljedice rata	- Analizira podatke iz određenih historijskih izvora - Odgovara na pitanja koristeći podatke iz određenih historijskih izvora - Označava historijske događaje na lenti vremena upisujući ključne odrednice - Razvrstava ponuđene historijske podatke u određenu tabelu - Popunjava upražnjena polja u tabeli traženim podacima (godina, ličnost, događaj) - Povezuje historijske ličnosti sa određenim događajima - Istražuje uzroke i posljedice određenog događaja - Upoređuje sadašnjost s prošlošću procjenjujući posljedice - Analizira historijske karte i uočava promjene nastale nakon Prvog svjetskog rata	- Donosi zaključke o prošlosti na osnovu podataka iz analiziranih historijskih izvora - Daje kritički osvrt o podacima iz određenih historijskih izvora ili didaktičkih resursa - Analizira historijske događaje i ličnosti upoređujući ih u istome ili različitim historijskim razdobljima - Ukazuje na ključna obilježja određenih historijskih razdoblja - Analizira obilježja društva kroz različita historijska razdoblja i međusobno ih upoređuje - Daje kritički osvrt o posljedicama historijskih događaja na razvoj društva i privrede

5. STRUKTURA ISPITA

Ispit iz historije sastoji se od ukupno 50 pitanja koja obuhvataju četiri oblasti, stim da su zastupljena sva tri nivoa (niži, srednji i viši). Struktura ispita je prikazana u slijedećoj tabeli:

Oblasti	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Bodovi	Procenti	Broj pitanja
Historija Bosne i Hercegovine (srednji vijek, novi vijek i savremeno doba)	10	10	4	46	40 %	24
Opća historija srednjeg vijeka	5	5	2	18	20 %	12
Opća historija novog vijeka	5	5	2	18	20 %	12
Opća historija savremenog doba	5	5	2	18	20 %	12
UKUPNO	25	25	10	100	100 %	60

6. TEHNIČKI DIO ISPITA

6.1. Trajanje ispita

Ispit iz nastavnog predmeta Historija je pismeni, polaganje se vrši bez prekida i traje 120 minuta. Ocjenjivanje na ispitu je eksterno. Na ispitu se može raditi naliv perom ili hemijskom olovkom (plave ili crne boje). Za vrijeme ispita zabranjeno je koristiti mobilni telefon i neophodno je isključiti ga prije početka ispita.

6.2. Vrste zadataka i bodovanje

Prvi dio ispita:

Zaokruži tačan odgovor sa ponuđenih nekoliko odgovora od kojih je jedan ili više odgovora tačno. Ukoliko se traži više tačnih odgovora na kraju pitanja bit će naznačen broj traženih odgovora. Nije dozvoljeno zaokružiti više odgovora od traženog broja, jer se u tom slučaju neće priznati bodovi za to pitanje. Svaki tačan dio odgovora nosi jedan bod.

Drugi dio ispita:

Dopuni rečenicu, navedi tačnu tvrdnju. Svaka tačna tvrdnja nosi jedan.

Treći dio ispita:

Pojasni pojmove i određene stavove. Svaki tačan odgovor nosi dva boda. Ukoliko učenik dadne djelomično tačan odgovor, priznat će se jedan bod.

Četvrti dio ispita:

Odgovori na postavljeno pitanje zaokruživanjem tačnog (T), odnosno netačnog (N) odgovora. Svaki tačan odgovor nosi jedan bod.

Peti dio ispita:

Pridruži, poveži i razvrstaj ponuđene podatke. Svaki pridruženi odgovor nosi jedan bod. Na predviđenu liniju potrebno je upisati slovo i broj, a neće se priznati spajanje ponuđenih pojmova linijama.

Šesti dio ispita:

Analiziraj historijski izvor, historijsku kartu, sliku i slično, te odgovori na postavljena pitanja ili dopuni traženi odgovor. Svaki tačan odgovor nosi jedan bod.

7. OPIS BODOVANJA

Za sva uspješno riješena pitanja učenik može ostvariti 100 bodova. Kod svih vrsta zadataka, osim kod pojašnjavanja traženih pojmova, učenik će za svaki tačan odgovor dobiti jedan bod. Za zadatak kojim se traži pojašnjenje pojmova ukoliko je odgovor potpun učenik će dobiti dva boda, a ako je djelomično tačan odgovor, priznat će se jedan bod.

Ukoliko se dogodi da učenik napravi grešku tokom popunjavanja testa, može to ispraviti na slijedeći način:

- ako su zadaci kod kojih je potrebno zaokružiti odgovor, može se poništiti tako što će napisati iks (X) preko tog odgovora i onda zaokružiti drugi,
- ako su zadaci kod kojih se traži dopunjavanje odgovora, može se poništiti tako što će precrtati taj odgovor, a zatim napisati novi odgovor iznad, ispod ili pored precrtanog odgovora.

8. PRIMJERI ZADATAKA S DETALJNIM POJAŠNJENJEM

U ovom poglavlju su primjeri ispitnih pitanja za svaku oblast i sve vrste zadataka, kao i za svaki nivo zahtjeva dostizanja ishoda sa tačnim odgovorom i načinom bodovanja.

I Zaokruži tačan odgovor

1. Tvrtko I krunisao se za kralja godine: Bodovi (1): ____
a) 1371. b) 1377. c) 1391. d) 1353.
(odgovor: B)
2. Prvi poznati međunarodni ugovor Bosne predstavlja: Bodovi (1): ____
a) Humačka ploča
b) povelja bana Kulina
c) Bilinopoljska izjava
d) Fojnička ahdnama
(odgovor: B)
3. Zaokruži titule bosanskih feudalaca (3): Bodovi (1+1+1=3): ____
a) veliki vojvoda b) grof c) vojvoda d) ban e) kmet f) knez
(odgovor: A, C, F)
4. Bosanski sandžak osnovan je: Bodovi (1): ____
a) 1463. b) 1480. c) 1478. d) 1481.
(odgovor: A)
5. Prvo sjedište Bosanskog ejaleta bilo je u: Bodovi (1): ____
a) Sarajevu b) Banja Luci c) Travniku d) Mostaru
(odgovor: B)
6. Utemeljiteljem (osnivačem) Sarajeva smatra se: Bodovi (1): ____
a) Ferhat–paša Sokolović
b) Mehmed–paša Sokolović
c) Gazi Husrev–beg
d) Isa–beg Ishaković
(odgovor: D)
7. Pokret za autonomiju Bosne predvodio je: Bodovi (1): ____
a) Ali-aga Rizvanbegović
b) Smail-aga Čengić
c) Husein-kapetan Gradašćević
d) Omer-paša Latas
(odgovor: C)
8. Kominternu je bila skraćenica za : Bodovi (1): ____
a) Boljševičku partiju
b) Treću komunističku internacionalu
(odgovor: B)
9. Napad na Kraljevinu Jugoslaviju sile Osovine izvele su: Bodovi (1): ____
a) 25. marta 1941.
b) 27. marta 1941.
c) 6. aprila 1941.
(odgovor: C)

10. Četrnaeste zimske olimpijske igre održane su 1984. godine u: Bodovi (1): ____
- a) Berlinu
 - b) Montrealu
 - c) Sarajevu
 - d) Moskvi
- (odgovor: C)
11. BiH je stekla nezavisnost na referendumu godine: Bodovi (1): ____
- a) 1990.
 - b) 1995.
 - c) 1991.
 - d) 1992.
- (odgovor: D)
12. Tokom IV krstaškog pohoda krstaši su nakon zauzimanja Carigrada 1204. godine, na prostoru nekadašnjeg Vizantijskog carstva, osnovali državu poznatu pod nazivom: Bodovi (1): ____
- a) Sveto Rimsko carstvo
 - b) Latinsko carstvo
 - c) Jerusalemsko kraljevstvo
 - d) Franačko carstvo
- (odgovor: B)
13. Izbaci uljeza (zaokruži)! Bodovi (1): ____
- a) maniheji
 - b) katari
 - c) patareni
 - d) franjevci
- (odgovor: D)
14. Koji vladar je omogućio osnivanje Papske države: Bodovi (1): ____
- a) Karlo Martel
 - b) Karlo Veliki
 - c) Pipin Mali
 - d) Oton I
- (odgovor: C)
15. Janjičarski red je ukinut u Osmanskom carstvu: Bodovi (1): ____
- a) 1827.
 - b) 1834.
 - c) 1826.
 - d) 1850.
- (odgovor: C)
16. Žan Kalvin je proveo reformu crkve u: Bodovi (1): ____
- a) Holandiji
 - b) Švicarskoj
 - c) Engleskoj
 - d) Belgiji
- (odgovor: B)
17. Oto fon Bizmark je zaslužan za ujedinjenje: Bodovi (1): ____
- a) Francuske
 - b) Italije
 - c) Njemačke
 - d) Španije
- (odgovor: C)
18. Industrijska revolucija počinje pronalaskom: Bodovi (1): ____
- a) štamparske mašine
 - b) elektro-motora
 - c) parne mašine
 - d) kompasu
- (odgovor: C)
19. Dana 6.6. 1944. godine saveznici su izvršili operaciju iskrcavanja na: Bodovi (1): ____
- a) Siciliju
 - b) Normandiju
 - c) V. Britaniju
 - d) Sjevernu Afriku
- (odgovor: B)
20. Minhenskim sporazumom 1938. Hitleru je priznato pravo da okupira: Bodovi (1): ____
- a) Sudetsku oblast
 - b) Poljsku
 - c) Austriju
 - d) Estoniju
- (odgovor: A)

21. Vidkun Kvisling bio je fašistički vođa iz: Bodovi (1): ____
a) Italije b) Austrije c) Norveške d) Francuske
(odgovor: C)

22. Nakon Drugog svjetskog rata održano je suđenje ratnim zločincima pred međunarodnim vojnim sudom u:
a) Minhenu b) Parizu c) Nirnbergu d) Londonu
Bodovi (1): ____
(odgovor: C)

23. Atomske bombe na Hirošimu i Nagasaki bačene su od strane: Bodovi (1): ____
a) SSSR-a b) Velike Britanije c) Francuske d) SAD-a
(odgovor: D)

II Dopuni odgovor

24. Prve vijesti o srednjovjekovnoj Bosni nalazimo u djelu "*De administrando imperio*" autora ____
_____ a pisano je u _____ vijeku. Bodovi (1+1=2): ____

(odgovor: Konstantin VII Porfirogenet ; X vijek)

25. U radu stanka u srednjovjekovnoj Bosni učestvovali su _____ i _____.
Bodovi (1+1=2): ____
(odgovor: vladar i vlastela)

26. Rodonačelnikom dinastije Kotromanića smatra se ban _____.
Bodovi (1): ____
(odgovor: Prijezda)

27. Navedi hijerarhiju sveštenstva Crkve bosanske od vrha ka dnu: _____
_____.
Bodovi (1+1+1=3): ____

(odgovor: djed ili did, gost i starac)

28. Uz ponuđene godine vladavine dodaj ime bosanskog vladara: Bodovi (1+1+1=3): ____

1418 – 1421. _____
1353 – 1391. _____
1232 – 1249. _____

(odgovor: Stjepan Ostojić, Tvrtko I, Matej Ninoslav)

29. Osnovni oblik zemljišnog posjeda u srednjovjekovnoj Bosni je: _____.
Bodovi (1): ____
(odgovor: baština)

30. Srednji vijek je počeo _____ godine kada je došlo do pada zapadnog dijela Rimskog carstva i trajao je do _____ godine kada je Kristofor Kolumbo otkrio Ameriku.
(odgovor: 476, 1492) Bodovi (1+1=2): ____

31. Društvo u Osmanskom carstvu se dijelilo na dvije klase: _____ i _____.
Bodovi (1+1=2): ____
(Odgovor: asker (vojnička klasa) i raju (potčinjena klasa))

32. Glavni zadatak kapetanija bio je _____. Teritorijalno najveća bila je _____ kapetanija u kojoj se posebno istakao kapetan _____.

Bodovi (1+1+1=3): _____

(odgovor: odbrana zapadnih granica Osmanskog carstva i Bosanskog ejaleta, Gradačacka, Husein beg Gradašćević)

33. Bosanski sandžak osnovan je _____ godine, a pripadao je _____ ejaletu.

Bodovi (1+1=2): _____

(odgovor: 1463, Rumelijskom)

34. Nikola Kopernik došao je do zaključka da Zemlja zajedno s drugim planetama kruži oko Sunca, čime je odbacio _____, a postavio temelje _____ sistemu.

Bodovi (1+1=2): _____

(odgovor: geocentrični, heliocentrični)

35. Austro - Ugarskom nagodbom iz 1867. godine Habzburška monarhija podjeljena je na dvije ravnopravne države: _____ i _____.

Bodovi (1+1=2): _____

(odgovor: Austriju i Ugarsku)

36. Koje datuma i kojim sukobom BiH postaje neposredno ratno područje u prvom svjetskom ratu? _____.

Bodovi (1+1=2): _____

(odgovor: Nakon poraza austrougarske vojske na Ceru 15.08.1914)

37. Politika velikih sila i Lige (Društva) naroda na sve agresije fašističkih zemalja može se nazvati politikom _____.

Bodovi (1): _____

(odgovor: nemiješanja i popuštanja)

38. U stalnim raspravama oko unutrašnjeg uređenja zajedničke jugoslavenske države formulisala su se dva suprotna stava: _____ koji zastupa srpska vlada i _____ koji zastupa Jugoslavenski odbor (a kasnije Narodno vijeće SHS).

Bodovi (1+1=2): _____

(odgovor: centralizam, federalizam)

39. Vidovdanski ustav je ozakonio dotadašnji _____ i potvrdio kako će borba centralističkih i federalističkih snaga biti glavni politički problem Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

Bodovi (1): _____

(odgovor: centralizam)

40. Drugi svjetski rat je počeo _____ godine, a završio _____ godine.

Bodovi (1+1=2): _____

(odgovor: 1939, 1945)

41. Prve borbe u Bosni i Hercegovini na poziv KPJ počele su _____ godine u okolini _____.

Bodovi (1+1=2): _____

(odgovor: 1941; Drvara)

42. Teritorij Bosne i Hercegovine oslobođen je od okupatora do kraja aprila _____ godine.

Bodovi (1): _____

(odgovor: 1945)

43. Povelja Ujedinjenih Naroda potpisana je 26. juna 1945. god., a na snagu je stupila _____ godine.

Bodovi (1): _____

(odgovor: 24. oktobra 1945)

44. Prvi Univerzitet u Bosni i Hercegovini osnovan je u _____.

Bodovi (1): _____

(odgovor: Sarajevu)

45. Dopuni tri pravca pruge širokog kolosijeka koje su izgrađene u periodu od 1946 - 1951. godine u BiH: Brčko - _____, Šamac - _____, _____ - Banja Luka.

Bodovi (1+1+1=3): ____

(odgovor: Banovići, Sarajevo, Doboj)

III Zaokruži T ako je odgovor tačan ili N ako je odgovor netačan

46. Prvi bosanski vladar koji je kovao novac bio je ban Kulin

T - N

Bodovi (1): ____

(odgovor: N)

47. Srednjovjekovnu bosansku državu osvojio je sultan Murat I

T - N (1)

Bodovi (1): ____

(odgovor: N)

48. Mehmed paša Sokolović bio je osmanski sultan

T - N (1)

Bodovi (1): ____

(odgovor: N)

49. Aneksija BiH od strane Austro-Ugarske izvršena je 1909. godine

T - N

Bodovi (1): ____

(odgovor: N)

50. Mahatma Gandhi bio je zagovornik nenasilne borbe za nezavisnost Kine.

T - N

Bodovi (1): ____

(odgovor je N)

51. Gernika je slika Pabla Pikasa posvećena stradanju civilnog stanovništva baskijskog gradića Gernike nakon bombardovanja njemačkog vazduhoplovstva.

T - N

Bodovi (1): ____

(odgovor je T)

52. Dan Državnosti Bosne i Hercegovine je 1. mart.

T - N

Bodovi (1): ____

(odgovor je N)

IV Pojasni navedene pojmove

53. Stećci su _____.

Bodovi (1+1=2): ____

(odgovor: kameni nadgrobni spomenici srednjovjekovne Bosne)

54. Porta je _____.

Bodovi (1+1=2): ____

(odgovor: Porta je centralna vlada u Osmanskom carstvu)

55. Genocid je _____.

Bodovi (1+1=2): ____

(odgovor: zločin istrebljivanja nekog naroda)

56. Oktroisani ustav je _____.

Bodovi (1+1=2): ____

(odgovor: ustav koji je nametnuo vladar bez učešća parlamenta)

V Pridruži, poveži, razvrstaj navedene podatke

57. Razvrstaj zadate pojmove u tabelu:

Bodovi (1+1+1+1+1+1=6): ____

seljaci, vojna lica, činovnici, zanatlije, trgovci, ulema

asker (vojnička klasa)	raja (potčinjena klasa)

(Odgovor: asker – vojna lica, činovnici, ulema; raja – seljaci, zanatlije, trgovci)

58. Poveži kulturno prosvjetna društva sa narodom koji je ta društva osnovao:

1) Bošnjaci	A) Prosvjeta	_____
2) Srbi	B) Gajret	_____
3) Hrvati	C) La Benevolencija	_____
4) Jevreji	D) Napredak	_____

Bodovi (1+1+1+1=4): ____
(odgovor: 1B, 2A, 3D, 4C)

59. Predstavnici velikih sila koji su u Versaju krojili novu kartu Europe bili su: Orlando, Klemanso, Lojd Džordž i Vilson. Pridruži ponuđena imena odgovarajućim zemljama:

a) SAD	_____
b) Engleska	_____
c) Francuska	_____
d) Italija	_____

(odgovor: SAD – Vilson; Engleska – Lojd Džordž; Francuska – Klemanso; Italija – Orlando)
Bodovi (1+1+1+1=4): ____

VI - Analiziraj historijski izvor i odgovori na postavljena pitanja ili dopuni traženi odgovor:

60. Pažljivo pročitaj historijski izvor i odgovori na postavljena pitanja.

Bodovi (1+1+1=3): ____

Član 25.

Pokrajine Bosnu i Hercegovinu zaposjest će Austro-Ugarska i njima upravljati. Budući da se austro-ugarska vlada ne želi baviti upravom novo-pazarskog Sandžaka, koji se između Srbije i Crne gore prostire jugoistočnim pravcem do Mitrovice, ostat će i nadalje pod osmanskom vlašću. Austro-Ugarska, kako bi osigurala opstanak nove političke države, kao i slobodu i sigurnost puteva za komunikaciju, zadržava sebi pravo držanja posade i zaposjedanja vojničke i trgovačke ceste u cijelom opsegu tog dijela starog bosanskog vilajeta. Austro-ugarska i turska vlada će se o ostalim pojedinostima naknadno sporazumjeti.

A. Na kojem mirovnom kongresu je prihvaćen član 25? _____

B. Pod čiji suverenitet je došla Bosna i Hercegovina ovom odredbom? _____

C. Kako je bosanskohercegovačko stanovništvo prihvatilo navedenu odredbu mirovnog kongresa?

_____ .
(odgovor: Berlinskom kongresu, Austro-Ugarske monarhije, pružilo je snažan otpor okupaciji)

61. Navedi šta označava sljedeća slika: _____.

Bodovi (1): ____

(Odgovor: simbol zimskih olimpijskih igara koje su 1984. godine održane u Sarajevu)

9. PRIPREMA ZA ISPIT

9.1. Savjeti nastavnicima

Nastavnicima se preporučuje da detaljno prouče ispitni katalog i da pomognu učenicima da se na vrijeme pripreme za polaganje maturalnih testova iz historije. Takođe, bilo bi poželjno da nastavnik sastavi minimalno jedan test koristeći se primjerima koji su dati u katalogu, tako što će biti zastupljene sve vrste ispitnih zadataka po nivoima zahtjeva dostizanja ishoda.

9.2. Savjeti učenicima

Literaturu za pripremu ispita iz nastavnog predmeta Historija čine svi udžbenici koji su bili propisani i odobreni od Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona tokom proteklog četvorogodišnjeg razdoblja. Popis odobrenih udžbenika može se naći na web stranici www.ematura.pztz.ba

Učenici moraju dobro poznavati način ispitivanja kako bi postigli što bolji uspjeh na ispitu. Stoga trebaju pažljivo proučiti ispitni katalog, naročito da pogledaju primjere i vrste zadataka rješavanjem oglednog primjera testa. Na samom testiranju, prije odgovaranja na pitanja, trebaju pažljivo pročitati upute i tekst svakog postavljenog pitanja. Svim učenicima želimo da usvoje potrebna znanja i da uspješno polože eksternu maturu.